

FÖRORD

Under arbetet med den här boken har jag ofta mött en stark undran hos kvinnor. Varför intresserar sig en man så mycket för en så typisk "kvinnofråga" som abort? Om jag hade haft egna erfarenheter av abort kunde det ha varit svar nog, men så är nu inte fallet. En annan förklaring, som inte sällan föreslagits av de kvinnor som ställt nyss nämnda fråga, är att mitt intresse är framsprunget ur en typiskt manlig strävan att (i en inte helt bokstavig bemärkelse) erövra och kontrollera det enda område där kvinnan har en särställning; den mänskliga reproduktionen. Jag är på intet sätt främmande för en sådan förklaring, men en strävan av nämnda slag är inget som jag medvetet låtit mig styras av.

Om jag själv ska redogöra för mina motiv väljer jag i stället att peka på två andra faktorer. När jag påbörjade forskarutbildningen i praktisk filosofi hade jag en såväl ganska oreflekterad som odelat positiv inställning till abort. Då abort kom på tal som ett möjligt avhandlingsämne behövde jag dock inte fundera särskilt länge för att inse att mina förhållandevis fyrkantiga åsikter om abort inte var helt lätta att förena med de grundläggande moraliska tankegångar jag då ansåg rimliga. Jag fick också snart klart för mig att abortfrågan är intimt förknippad med en rad grundläggande filosofiska frågor till vilka jag då ännu inte tagit ställning, men som intresserade mig mycket. Att skriva om abort föreföll med andra ord som ett ypperligt tillfälle att slå (minst) två flugor i en smäll.

I efterhand kan jag konstatera att mina förväntningar både kommit på skam och infriats med råge. Jag har inte lyckats lösa det moraliska problem jag tagit mig an (om inte tesen att det är olösbart ska ses som en lösning). Den frustration som detta orsakar uppvägs dock av en (i mina ögon) ökad insikt om den närmast ofattbara komplexitet som är involverad i besvarandet av till synes enkla praktiska moraliska frågor. Jag har också fått tillfälle att studera en rad intressanta filosofiska frågeställningar. Faktum är att om jag på förhand vetat hur många knepiga filosofiska problem som aktualiseras av abortfrågan och hur

mycket som skrivits om detta komplex, så hade jag nog tvekat både en och två gånger innan jag gjorde det val jag faktiskt gjorde.

Med tiden har också andra motiv kommit att styra mitt arbete. Avsaknaden av god svensk litteratur på området är ett skäl till att jag valt att skriva på mitt modersmål. Detta har bl.a. inneburit att många termer och citat behövt översättas från engelskan. Samtliga dessa översättningar är mitt eget verk och även om jag dragit mycket nytta av förslag från vänner och kolleger är jag ensam ansvarig för eventuella språkliga otympligheter och felaktigheter härvidlag. Den engelska sammanfattningen ("Summary") har granskats av Ann Froude, som även hon bör hållas fri från ansvar för mina eventuella fel.

Samma kvalifikation är tillämplig vad gäller avhandlingen som helhet när jag nu övergår till att tacka alla dem som hjälpt mig i mitt arbete.

Till att börja med vill jag uppmärksamma alla de kvinnor, med eller utan filosofisk eller medicinsk sakkunskap, som jag i olika sammanhang haft förmånen att diskutera abortproblematiken med under arbets gång. Främst tackar jag de kvinnor som haft modet att dela med sig av sina egna erfarenheter av abort. Jag är övertygad om att dessa inblickar i en för mig förborgad upplevelse-värld haft stor inverkan på mitt sätt att betrakta abortproblematiken.

Inom det filosofiska området tackar jag i första hand min handledare, professor Lars Bergström. Hans välavvägda uppmuntran, öppenhet för kritik av sina egna idéer och - framför allt - hans förmåga att alltid ställa de rätta frågorna har lett till en rad förbättringar av olika resonemang och mitt sätt att framställa dessa samt ett (jämförelsevis) snabbt färdigställande av avhandlingen. Ett tack av så gott som samma kaliber går till docent Torbjörn Tännsjö, som var min handledare i väntan på att Lars skulle tillträda sin tjänst i Stockholm. Det var också Torbjörn som föreslog att jag skulle skriva om abort. Därefter har vi diskuterat fram och tillbaka om nästan varje del i avhandlingen. Hans förmåga att leva sig in i åsikter han (och jag) inte delar har varit en ovärderlig tillgång.

Både Lars och Torbjörn har läst igenom och kommenterat ett digert första utkast till hela boken. Samma prestation har gjorts av Ragnar Ohlsson och Jan Österberg. Utan deras påpekanden i samband med detta skulle denna bok vara både längre och sämre än vad den är.

För högre seminariet i praktisk filosofi vid Stockholms universitet har jag presenterat en rad utkast till kapitel och delavsnitt. Diskussionerna har ofta varit mycket kritiska och inte sällan heta. För detta vill

jag varmt tacka följande deltagare (förutom ovan nämnda), av vilka flera också bidragit med synpunkter i skriftlig form eller på tu man hand: Gunnar Björnsson, Åsa Carlsson, Björn Eriksson, Ulrik Kihlbom, Hans Mathlein, Giuliano Pontara, Kjell Svensson, Claudio Tamburrini, Folke Tersman, Anders Ullholm och Mats Wingborg.